

Ладонько Л.С.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Клименко О.М., Гладун Т.В.

Чернігівський національний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто проблеми управління закладами професійно-технічної освіти їх оптимальної інтегрованості в існуючий соціально-економічний простір та сучасну модель регіонального ринку праці. Досліджено фактори, що визначають негативні тенденції та зумовлюють кризові явища і проблеми в системі професійно-технічної освіти. Визначено передумови та основні шляхи модернізації системи професійно-технічної освіти України, спираючись на світовий досвід. На основі глибокого аналізу запропоновано практичні рекомендації щодо реформування системи професійно-технічної освіти України у контексті її євроінтеграційного вибору.

Ключові слова: професійно-технічна освіта, регіональний ринок праці, система професійно-технічної освіти, фінансування професійно-технічної освіти, децентралізація управління, регіональні центри професійної освіти.

Постановка проблеми. Європейська інтеграція України створює нові дієві передумови модернізації системи професійно-технічної освіти (ПТО). Відповідно до Законів України, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Міжнародної стандартної класифікації освіти, Концепції розвитку професійно-технічної освіти в Україні на 2010–2021 роки та інших, процес професійного навчання і виховання здійснюватиметься на основі особистісно-діяльнісної парадигми.

Оптимальна інтегрованість ПТО в існуючий соціально-економічний простір та сучасну модель регіонального ринку праці є головною передумовою й важливим засобом забезпечення її ефективного функціонування відповідно до загальнонаціональних інтересів держави та інтересів різних соціально-економічних верств населення.

В умовах трансформаційних перетворень соціально-економічні зрушення в системі «професійно-технічна освіта – регіональний ринок праці» повинні оцінюватись з точки зору необхідності попередження можливих дисбалансів, зокрема невідповідності обсягів і структури професійно-кваліфікованої підготовки кадрів з молодших вікових груп населення реальним потребам ринку праці; низького рівня залученості молоді до продуктивної зайнятості, їх невисокої конкурентоспроможності (особливо тих, хто вперше вихо-

дить на ринок праці у пошуках роботи) порівняно із суб'єктами ринку праці старших вікових груп; невідповідності територіально-галузевої структури зайнятості вимогам сучасних структурних трансформацій.

В Україні за останні 10 років склалася парадоксальна ситуація, коли більшість випускників ПТУ не можуть знайти роботу, в той час як на ринку праці відчувається величезний дефіцит працівників робочих спеціальностей. Вимоги роботодавців до професійно-кваліфікаційного рівня робітників зумовлюють необхідність модернізації та подальшого розвитку системи регіональної професійно-технічної освіти, здатної адекватно реагувати на потреби ринку праці. З огляду на це, виникає потреба у посиленні взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, соціальних партнерів, роботодавців та професійно-технічних навчальних закладів щодо розв'язання проблем функціонування і розвитку професійно-технічної освіти в окремому регіоні (області, районі).

Проблемам управління та пошуку шляхів розвитку професійно-технічної освіти присвячені численні публікації як молодих науковців, так і досвідчених вчених, зокрема, С. Батишева, В. Гаськова, С. Гончаренко, Н. Ничкало, В. Петренко, І. Зазюна та ін. Однак, на нашу думку, дані дослідники висвітлюють проблема-

тику професійно-технічної освіти здебільшого у контексті бюджетних видатків, а не як важливого елемента побудови економіки знань.

Метою статті є пошук реальних шляхів удосконалення національної системи професійно-технічної освіти в умовах децентралізації влади та обґрунтування практичних рекомендацій щодо її модернізації в контексті євроінтеграційного вибору України.

Виклад основного матеріалу. Перед системою професійно-технічної освіти, зокрема регіональною, висунуто ряд нових завдань, серед яких найважливішими є: педагогічний супровід професійної підготовки населення регіону; відродження економіки сіл, селищ та міст районного значення.

Разом з тим ця система сьогодні працює у дуже складних умовах. Ми, окрім того, стикаємося з дисбалансом, який не характерний, наприклад, для європейських країн, коли в Україні з розрахунку на 10 тис. населення на одного учня навчальних закладів системи профтехосвіти припадає п'ять студентів вищих навчальних закладів, хоча ні ринок праці, ні рівень технологій не вимагає таких пропорцій у підготовці кадрів. Понад те, сфера виробництва відчуває дефіцит саме у кваліфікованих робітниках.

Протягом останніх років потенціал кваліфікованих робітників в Україні значно знизився порівняно з розвинутими країнами. Це зумовлено падінням престижу робітничих професій, неефективним інформуванням населення щодо попиту на професії, недостатньою участю суб'єктів господарювання у розв'язанні проблем професійної освіти і навчання. У європейських країнах, в тій же Німеччині, Данії, зовсім інші пропорції – дві третини випускників шкіл опановують саме робітничі професії. Цього вимагає економіка і ринок праці. Подібна ситуація, яка склалася, відображає недостатню підтримку державою і відсутність цілеспрямованої державної політики у розвитку професійної освіти в країні та належній взаємодії з існуючим ринком праці, а також прогнозуванням розвитку цього ринку.

Закон України «Про професійно-технічну освіту» у комплексі з іншими законами в основному забезпечує правове регулювання питань фінансування професійно-технічних навчальних закладів і установ системи професійно-технічної освіти та організації їх роботи в сучасних соціально-економічних умовах [1].

В 2016 році Президент України відхилив Закон «Про внесення змін до Бюджетного кодексу Укра-

їни щодо фінансування професійно-технічної освіти» згідно з яким передбачалося надання з Державного бюджету місцевим бюджетам субвенції на підтримку підготовки робітничих кадрів у професійно-технічних та інших навчальних закладах на суму 997,9 млн. гривень, зменшивши на цю ж суму розмір стабілізаційної дотації та встановивши розподіл зазначеної субвенції між обласними бюджетами, бюджетом міста Києва та бюджетами міст обласного значення – обласними центрами.

Також передбачається, що делегування відповідних функцій місцевим органам виконавчої влади та обґрунтування практичних рекомендацій щодо її модернізації в контексті євроінтеграційного вибору України, сприятиме посиленню їх ролі у формуванні робітничого потенціалу країни з максимальним врахуванням безпосередніх потреб регіонів у кваліфікованих робітничих кадрах. Крім того, передбачено реформатування професійно-технічних навчальних закладів. Замість вузькопрофесійних професійно-технічних училищ (ПТУ), якими вони зараз є, повинні бути створені багатопрофільні професійні навчальні заклади нового типу – регіональні центри професійної освіти. Окрім регіональних центрів професійної освіти, проектом закону визначаються такі типи ПТУ як професійний коледж, професійний ліцей та центр професійної підготовки [2]. Рішення про створення таких навчальних закладів буде приймати місцеві органи виконавчої влади при узгодженні з Міністерством освіти. Децентралізація професійно-технічної освіти може допомогти оптимізувати видатки на освіту через переорієнтацію на потреби регіональної промисловості.

Так, з державної до комунальної форми власності за 2016 рік передали 427 закладів, з яких 330 або 77,3% – на міській рівень, 97 або 22,7% – на обласний. Фінансування цих установ буде здійснюватися на умовах співфінансування: 50% – за рахунок коштів субвенції з державного бюджету (2 млрд. грн.), 50% – з власних коштів місцевих бюджетів. Додаткове навантаження на місцеві бюджети становитиме 2 млрд. грн., з яких 1,6 млрд. грн. – на міські бюджети [3].

За інформацією департаментів (управлінь) освіти і науки обласних державних адміністрацій, місцевими радами на 2016 р. затверджені видатки на професійно-технічну освіту в сумі 4,4 млрд. грн., у тому числі за рахунок місцевих бюджетів – 3,9 млрд. грн. та стабілізаційної дотації – 0,5 млрд. грн.

Професійно-технічна освіта України, на жаль, не є конкурентоспроможною на світовому ринку ні у сфері формування освітніх послуг, ні у сфері підготовки кадрів, у тому числі робітничих. Її оновлення та розвиток на сучасному етапі ускладнюються не стільки недосконалістю законодавчої бази, скільки тривалою кризою в економіці держави та невиконанням в повному обсязі чинних норм законів в частині фінансового забезпечення професійно-технічних навчальних закладів та установ. Саме ці фактори визначають негативні тенденції та зумовлюють кризові явища і проблеми в самій системі професійно-технічної освіти. Серед них найбільш гострими і такими, що потребують першочергового вирішення є наступні [4]:

1. Скорочення за роки незалежності України мережі професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) та контингенту учнів, зменшення обсягу підготовки кваліфікованих робітників у державних ПТНЗ. За даними Державної служби статистики, в Україні у 1991 році функціонував 1251 державний ПТНЗ з контингентом учнів 648,4 тис.; у 2015 році – 798 ПТНЗ з контингентом учнів 304,11 тис. [5]. Це ПТУ і технікуми, що створювалися за радянських часів та були прив'язані до індустрії того часу. Тому ця мережа не відповідає сучасним потребам. Окрім того, сьогодні значна кількість професійно-технічних закладів має невелику кількість учнів: у малокомплектних навчальних закладах навчається лише по 200 вихованців. Як наслідок, нераціонально використовуються державні кошти, матеріально-технічна база, педагогічні кадри.

2. Суттєвим залишається дисбаланс між обсягами підготовки кадрів та потребами ринку праці. Це підтверджує і той факт, що кількість учнів та слухачів професійно-технічних навчальних закладів на кожні 10 тис. населення зменшилась протягом 2000-2015 рр. на 31,8%. Така структура підготовки робітничих кадрів і фахівців з вищою освітою призводить до того, що після закінчення вищого навчального закладу його випускники не мають можливості працевлаштуватися за фахом, а підприємства відчувають гостру нестачу кваліфікованих робітничих кадрів.

3. Не подолана проблема безробіття. Щорічно Державна служба зайнятості України реєструє 1,3 млн. нових безробітних, з них мають вищу освіту 38 %, професійно-технічну – 34 %. При цьому необхідно звернути увагу на негативну тенденцію щодо випуску кваліфікованих робітників. Так, за 25 роки випуск кваліфікованих робітників

скоротився на 46,3 відсотка. При цьому випуск фахівців вищої освіти збільшився у 1,7 раз. Така структура підготовки робітничих кадрів і фахівців з вищою освітою призводить до того, що після закінчення вищого навчального закладу випускники навчальних закладів не мають можливості працевлаштуватися за фахом, а підприємства відчувають гостру нестачу кваліфікованих робітників [4]. На наш погляд, із метою забезпечення ринку праці висококваліфікованими робітниками, робітничими кадрами та усунення дисбалансу між показниками підготовки фахівців з вищою освітою та робітничих кадрів необхідно опрацювати питання щодо внесення змін до Закону України «Про професійно-технічну освіту» і встановити, що частка прийому до професійно-технічних навчальних закладів за держзамовленням не повинна бути меншою 60 відсотків загального обсягу прийому навчальних закладів на умовах держзамовлення за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, бакалавра та кваліфікованого робітника.

4. Матеріали регіональних та центральних органів виконавчої влади вказують на те, що реальний стан справ із фінансовим забезпеченням закладів професійно-технічної освіти є украй незадовільним. Планування коштів на утримання професійно-технічних навчальних закладів здійснюється відповідно до доведених граничних обсягів видатків на утримання професійно-технічної освіти в областях. Реально даних призначень вистачає лише на основні захищених статей видатків (заробітна плата з нарахуваннями, комунальні послуги та енергоносії в неповному обсязі, стипендія, харчування та обов'язкові виплати дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування).

У структурі бюджетних призначень останніх років для сектору освіти заробітна плата та нарахування, стипендіальне забезпечення учнів та дітей-сиріт складають понад 85%. Майже не фінансуються капітальні видатки, хоча понад 90% навчальної матеріально-технічної бази потребує оновлення.

Не оснащуються навчально-виробничі майстерні сучасною технікою, зовсім не виділяються кошти на придбання матеріалів, сировини, паливно-мастильних ресурсів, мірильних інструментів, без чого не може бути якісної професійної підготовки кваліфікованих робітників.

Дефіцит у видатках на фінансування закладів професійно-технічної освіти становить 1,5 млрд. грн. У 2011–2013 роках не виділялись

кошти з державного бюджету на видання навчальної літератури для ПТНЗ. При цьому забезпеченість навчальних закладів підручниками та навчальними посібниками украї недостатня. У середньому по Україні забезпеченість підручниками з предметів професійної підготовки – 74 %, із загальноосвітніх дисциплін – 62,4 %. У ряді областей, зокрема у Волинській, Дніпропетровській, Запорізькій, Кіровоградській, Харківській, Чернігівській, зазначені показники ще нижчі, ніж в середньому по Україні. Недоотримала фінансування з державного бюджету Державна цільова програма розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки.

5. Затримка Державною казначейською службою України сплати поточних платежів ПТНЗ. Утворення кредиторської заборгованості. Неможливість вільного використання коштів спеціального фонду навчальних закладів та установ професійно-технічної освіти відповідно до статей 50 та 51 Закону, що призводить до зриву планових ремонтних робіт, невиконання завдань з підготовки навчальних закладів до роботи в осінньо-зимовий період та утримання і оновлення навчально-матеріальної бази.

6. Невідпрацьованість механізму взаємодії центральних та регіональних органів виконавчої влади в питаннях управління навчальними закладами та установами системи професійно-технічної освіти, невиправдано повільне здійснення розмежування на практиці повноважень та відповідальності органів влади всіх рівнів та навчальних закладів за кінцеві результати роботи, не сформованість кадрового потенціалу органів управління.

Упровадження механізму розміщення державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітників, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 року № 63 [6], та доведення Міністерством освіти і науки України обсягів державного замовлення безпосередньо до навчальних закладів позбавляє місцеві органи управління освітою можливості оперативного коригування та перерозподілу планових показників державного замовлення. У результаті – невиконання державного замовлення і договорів.

7. Роботодавці у більшості своїй не беруть участі у фінансовій та матеріально-технічній підтримці професійно-технічних навчальних закладів, не виявляють особливої зацікавленості у передачі для навчальних цілей обладнання, техніки, інструменту, матеріалів, нових технологій, а також у багатьох випадках відмовляються укла-

дати договори з ПТНЗ на умовах оплати праці учнів за фактично виконаний обсяг робіт під час проходження виробничої практики згідно з нормами статті 29 Закону.

8. Існує проблема в закріпленні працевлаштованих випускників на першому робочому місці. Негативно впливає на рівень закріплення випускників невисокий рівень оплати праці, відсутність можливості підвищення кваліфікації та кар'єрного зростання, відсутність соціального пакету тощо. Як свідчить практика, через півроку після працевлаштування за направленнями спостерігається зменшення працевлаштованих випускників до 62-74 відсотків, а протягом трьох років – до 25-30 відсотків.

Що стосується фінансування професійно-технічної освіти, то відповідно до положень Бюджетного кодексу України за рахунок видатків Державного бюджету здійснюються видатки на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників на умовах державного замовлення у професійно-технічних навчальних закладах державної форми власності. За рахунок видатків місцевих бюджетів, які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, здійснюються видатки на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників на умовах державного замовлення у професійно-технічних навчальних закладах державної та комунальної форм власності. Так, у 2016 році для учнів професійно-технічних навчальних закладів встановлено мінімальну stipendію у розмірі 311 грн.

9. Що стосується податкових пільг для навчальних закладів та установ професійно-технічної освіти, то зараз податковим кодексом передбачається ряд пільг з податку на додану вартість. Так, відповідно до положень податкового кодексу звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з постачання послуг здобуття вищої освіти, середньої та професійно-технічної освіти, у тому числі навчальних закладів, що мають ліцензію на постачання таких послуг, а також послуг з виховання та навчання дітей у будинках культури, дитячих музичних, художніх, спортивних та інших закладах.

Розбудова національної системи професійно-технічної освіти в умовах децентралізації управління неможлива без вивчення досвіду країн з розвиненою ринковою економікою, ознайомившись із яким можна виділити декілька напрямів подальшого реформування даної системи в Україні [8].

Доволі цікавим є німецький досвід використання «дуальної системи навчання», яка діє

на основі довготривалої обопільної угоди між професійно-технічним навчальним закладом і виробничою фірмою, фабрикою, заводом тощо. При цій системі теоретичні знання учні здобувають в ПТНЗ, а практичні – на виробничому підприємстві, де вони зараховуються в штат. Таким чином, практичне навчання поєднується з теоретичним курсом.

Система професійного навчання Швеції є складовою народної освіти, де після отримання обов'язкової загальної середньої освіти два роки триває професійне навчання у загальноосвітній школі вищого рівня. Це навчання має профорієнтаційний характер за широким спектром професій з урахуванням потреб регіону. Наслідуючи даний приклад, в Україні можна було б законодавчо зробити обов'язковою освіту з першого по дев'ятий класи. Після чого, продовжити навчання у ліцєях, гімназіях, коледжах. А у вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації доцільно здійснювати прийом після закінчення зазначених навчальних закладів для отримання подальших ступенів освіти (бакалавра, магістра).

Для Великої Британії є характерною розвинена система учнівства. Навчання молоді здійснюється відповідно до державної програми «Професійна підготовка молоді», розрахованої на випускників середньої школи у віці 16-17 років. Метою програми є поглиблена підготовка молоді з терміном навчання від одного до двох років. Випускники атестуються за чотирма показниками: відповідність вимогам вузької спеціалізації та кваліфікаційним вимогам професії, вміння застосовувати знання в нових умовах, ділові якості спеціаліста. Така практика дозволяє запроваджувати спеціальні проекти на державному рівні для підготовки кваліфікованих робітників або молодших спеціалістів за певним замовленням з боку роботодавців. Можна оголошувати конкурс на розроблення кращого проекту й організацію навчання за цільовим набором учнів/слухачів.

За прикладом США в Україні можна також створити динамічний сектор професійної освіти в загальній освітній структурі, оскільки в умовах інноваційного оновлення обладнання та технології виробництва працівники мають постійно вчитися, удосконалюючи свої професійні навички. Для цього створюється велика мережа різноманітних видів і структур навчання (до 1500 на одному підприємстві). Така система професійного навчання дає змогу не відставати від науково-технічного прогресу і закріпитися на робочому місці.

Деякі фірми і компанії України можуть переїняти досвід Японії щодо інтеграції ринку робочої сили в коло фірми. Основною ідеєю отримання професійної освіти є навчання через досвід. Новий працівник незалежно від рівня підготовки і освіти опановує всі основні види робіт, щоб практично засвоїти весь цикл виробництва, а потім призначається на посаду відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня, що зазначений у дипломі та засвоєних практичних навичок.

Також за основу реформування системи професійно-технічної освіти України можна взяти концепцію розвитку голландської системи професійної освіти, де створено великі регіональні професійні центри, у яких представлено багато різних професій. Основою таких центрів є елемент міждисциплінарності, так, як знання, уміння і навички з одного циклу підготовки використовуються в іншому.

Цікавим для України є досвід наших сусідів – Польщі, де ключову роль у реформуванні польської освіти впродовж останніх 25 років відіграли органи місцевого самоврядування як керівні органи (засновники) шкіл. При цьому Децентралізація освіти була не окремою галузевою реформою, а частиною комплексного проекту становлення держави, який полягав у перебудові всієї діяльності за принципами субсидіарності і самоврядності. Освітні завдання передавали органам місцевого самоврядування поступово протягом 1990–1999 років, і це відбувалося не лише де-юре, а й де-факто, адже, відповідно до букви закону, освіта від початку була «власним завданням» самоврядування, але процес розширення відповідальності самоврядування за передані йому навчальні заклади був довготривалим і досі, на думку деяких експертів, залишається незавершеним [8].

Поряд із зазначеним, об'єктивною реальністю є те, що більшість розвинутих європейських країн поступово скорочують професійно-технічну освіту. При цьому активно розвиваються професійно-технічні профілі старшої школи (середньої освіти), які існують практично скрізь, за винятком Великої Британії. Наслідком цих змін є зникнення багатьох профілів підготовки. Скрізь спостерігається тенденція підготовки робітничих професій з розширених спеціальностей. Нині європейські країни працюють над розв'язанням проблеми скорочення до «мінімально необхідної кількості профілів навчання», проте паралельно із цим здійснюється профілізація старшої середньої школи» [9, 10].

Висновки. Основною метою реформування національної системи професійно-технічної освіти в умовах децентралізації влади має бути не скорочення кількості таких навчальних закладів і не перекладання тягаря фінансування їх роботи на обласні і місцеві бюджети, а суттєве підвищення якості та інтелектуалізації професійної освіти. Мережа професійно-технічних навчальних закладів має відповідати потребам сьогодення, виконуючи замовлення регіону щодо потреб у тих, або інших робітничих професіях.

Підсумовуючи вище викладене, слід зазначити, що серед основних завдань розвитку професійно-технічної освіти на найближчу перспективу вбачаються наступні:

1. Реформування системи управління ПТО на основі модернізації змісту, форм і методів управління навчальним закладом та його структурними підрозділами, інноваційного оновлення інформаційного, науково-методичного, матеріально-технічного забезпечення її функціонування.

2. Підвищення якості ПТО на основі створення та впровадження системи забезпечення якості освітньо-виховного процесу, запровадження технології та комплексних критеріїв оцінювання ефективності діяльності як членів трудового колективу, так і навчального закладу в цілому. Спрямування діяльності ПТУ на підвищення якості підготовки фахівців – молодших спеціалістів і кваліфікованих робітників, конкурентних на ринку праці і затребуваних в регіоні.

3. Усунення дисбалансу між показниками прийомів до вищих навчальних закладів та ПТНЗ. Встановлення частки прийому до професійно-технічних навчальних закладів на рівні не меншому ніж 60 відсотків від загального обсягу прийому до навчальних закладів на умовах державного замовлення за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста.

4. Оптимізація системи фінансування професійно-технічної освіти в умовах децентралізації влади. Залучення коштів потенційних роботодавців до підготовки робітничих кадрів, що зорієнтовано: на усунення причин у край обмеженого фінансового забезпечення ПТНЗ та установ системи професійно-технічної освіти; на пошук та запровадження нової моделі розрахунку видатків на підготовку кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах при формуванні державного та місцевих бюджетів, яка б враховувала реальні затрати в залежності від складності, матеріалоемності, наукоємності професій, якості підготовки кадрів та кінцевого результату роботи навчальних закладів; на формування та запровадження в державі нової системи взаємовідносин та відповідальності влади всіх рівнів, роботодавців і суспільства за професійне становлення громадян упродовж життя, їх кар'єрне зростання й включення у процес відродження національної економіки, в першу чергу її реального сектора.

5. Поступова, виважена децентралізація управління ПТНЗ, та делегування органам місцевого самоврядування відповідних прав та обов'язків.

6. Виважена соціальна реклама престижності робітничих професій, розроблена в межах соціально-економічної стратегії розвитку регіону.

Світовий досвід переконує, що модернізація професійно-технічної освіти – це довготривалий процес, оскільки потребує поступової зміни суспільної свідомості, консолідації усіх сил і ресурсів держави і регіонів, створення цілісної системи економічних та юридичних норм, ринкових засад економіки та сучасних науково-технологічних досягнень, відповідного стану суспільної моралі та рівня загальної правової і політичної культури.

Список літератури:

1. Про професійно-технічну освіту: закон України від 28 лютого 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №32. – Ст. 215.
2. Пропозиції Президента до Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування професійно-технічної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57969
3. Про Державний бюджет України на 2016 рік: закон України [прийнято Верхов. Радою 25 грудня 2015 р. № 928-VIII]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19>
4. Клименко О.М. Удосконалення фінансового забезпечення професійно-технічних навчальних закладів і установ професійно-технічної освіти / О.М. Клименко, Л.С. Ладонько // Інтеграція економічних, організаційних, технічних та інформаційних процесів у публічному управлінні та менеджменті організації [монографія] / за заг. ред. Г.В. Старченко – Ніжин ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2016. – С. 176. – С. 78-89.

5. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Упровадження механізму розміщення державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітників, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 року № 63.
7. Децентралізація освіти у Польщі: Досвід для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/2016-02-16-Poland.pdf>
8. Петренко Л. М. Модернізація управління професійною освітою у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз / Л. М. Петренко // Вісник Черкаського університету [Текст] : [зб. наук. ст.]. Вип. 146. Серія «Педагогічні науки» / Мін-во освіти і науки України, Черкаський нац. унт ім. Б. Хмельницького. – Черкаси : Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. – С. 30-35.
9. Сергій Квіт. Професійно-технічна освіта повинна відповідати сучасним потребам. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248008618&cat_id=244276429
10. Інформаційно-аналітичні матеріали до наради з питань стратегії реформування професійно-технічної освіти України [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/newstmp/2009_1/15.../inform_analit_materialy.do – 24.12.09.

ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИМИ УЧЕБНЫМИ ЗАВЕДЕНИЯМИ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

В статье рассмотрены проблемы управления учреждениями профессионально-технического образования их оптимальной интегрированности в существующее социально-экономическое пространство и современную модель регионального рынка труда. Исследованы факторы, определяющие негативные тенденции, обуславливающие кризисные явления и проблемы в системе профессионально-технического образования. Определены предпосылки и основные пути модернизации системы профессионально-технического образования Украины, опираясь на мировой опыт. На основе глубокого анализа предложены практические рекомендации по реформированию системы профессионально-технического образования Украины в контексте ее евроинтеграционного выбора.

Ключевые слова: профессионально-техническое образование, региональный рынок труда, система профессионально-технического образования, финансирование профессионально-технического образования, децентрализация управления, региональные центры профессионального образования.

PROBLEMS IN THE MANAGEMENT OF VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS: REGIONAL ASPECT

The article deals with the problems of management of institutions of vocational education and their optimal integration in to the existing socio-economics pace and the modern model of the regional labor market. The factors determining negative tendencies causing crisis phenomena and problems in the system of vocational education are investigated. Preconditions and main ways of modernizing the system of vocational education Ukraine, relying on world experience, are specified. Based on deep analysis, practical recommendations for the reform of vocational education and training system of Ukrainian the context of European integration choice are proposed.

Key words: vocational education, regional labor market, vocational education system, vocational education financing, decentralization of management, regional centers of vocational education.